

Noticia sobre la campanya de la Missió Arqueològica d'Oxirrinc corresponent a l'any 1998

Josep Padró

Després d'un any d'absència per causes alienes a l'organització, la Missió Arqueològica de la Universitat de Barcelona i del Consell Suprem d'Antiguitats d'Egipte a Oxirrinc va poder reprendre els treballs en el curs de l'any 1998. La campanya d'aquest any al jaciment arqueològic d'Oxirrinc (El Bahnasa, província de Mínia), va començar el 17 de novembre i va durar fins al 7 de desembre. La Missió mixta estava integrada pel Sr. Mahmud Hamza, com a co-director, el Dr. Hassan Ibrahim Amer, el Sr. Lluís Marí, la Sra. Mª Teresa Mascort, la Dra. Marguerite Erroux-Morfin, el Sr. Yves Guichard i qui signa aquestes línies. El Consell Suprem d'Antiguitats estava representat pel Sr. Ali El-Bakry.

Els treballs van consistir, en primer lloc, en acabar de retirar la muntanya de runa que es trobava al Sud de

les tombes ja excavades de la necròpolis i que s'havia dipositat en aquest lloc abans del començament dels nostres treballs l'any 1992. També es va verificar l'estat de les obres de construcció d'una residència d'investigadors i d'un magatzem d'antiguitats, obres que estaven essent finançades per la Universitat de Barcelona i la Societat Catalana d'Egiptologia.

El Sr. Yves Guichard va procedir a realitzar fotografies aèries de la major part del jaciment utilitzant un estel, tècnica que ha estat ja utilitzada també a diversos jaciments egipcis. L'anàlisi d'aquestes fotografies permetrà millorar el coneixement de la topografia antiga de la ciutat.

Per la seva part, el Sr. Lluís Marí va realitzar una més àmplia prospecció geofísica de la necròpolis, especialment a l'indret on s'havia retirat prèviament la muntanya de runa. Per a aquest treball va utilitzar un complex equip de prospecció d'última generació, que permet transferir les dades obtingudes directament a un ordinador en format digital i, al mateix temps, visualitzar en temps real les alteracions presents al subsòl. La prospecció ha estat realitzada sobre una superfície de 100 m per 50 m dividida en quatre zones. Les línies de lectura estaven separades per 1'25 m seguint les coordenades cartesianes. A l'espera de l'estudi definitiu, la primera visualització dels perfils feta *in situ* ha permès detectar una àmplia zona d'anomalies superficials que poden correspondre a estructures d'època copta. Com a mínim a tres indrets diferents, sota aquestes anomalies superficials han estat detectades altres anomalies més importants que podrien correspondre a construccions més antigues.

Durant aquesta campanya el firmant d'aquestes línies va anar un dia, en companyia del Sr. Mahmud Hamza i del Dr. Hassan Ibrahim Amer, fins al poblet de Safaniya, uns 30 Km al Nord de El-Bahnasa, on segons l'opinió que la Dra. J. L. Rowlandson ens havia manifestat al Col·loqui d'Oxford i que es basa en raons etimològiques a partir del topònim àrab actual, podria situar-se l'antiga Spanía dels papirs grecs d'Oxirrinc. Efectivament, en aquest poblet vam descobrir abundants restes d'arquitectura antiga pels seus carrers, així com un tell artificial protegit per un

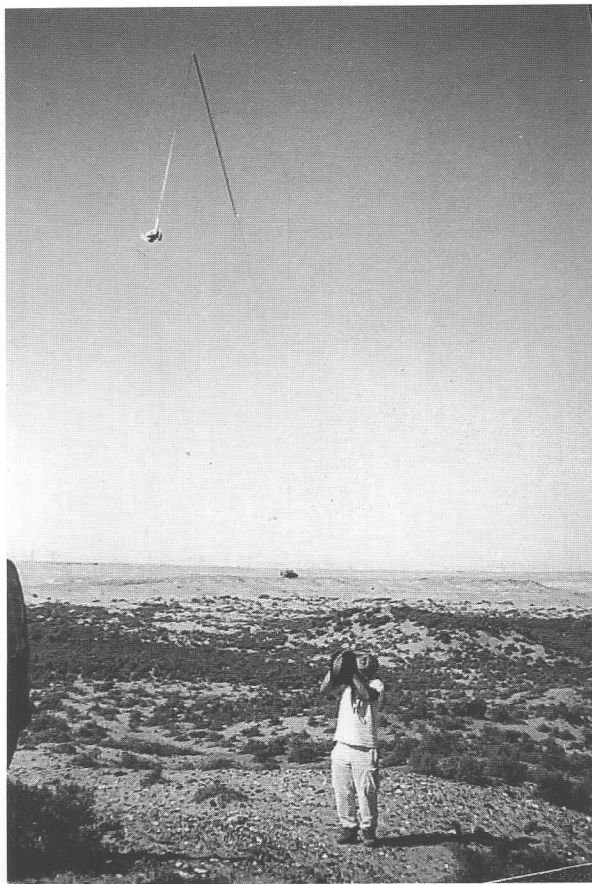

Fig. 1. Y. Guichard aixecant l'estel amb la càmera fotogràfica penjada d'un pèndol.

Fig. 2. Carrer de Safaniya (antiga Espania) amb restes arquitectòniques antigues.

cementiri musulmà: al peu d'aquest turonet vam poder veure parets de tovots i vam poder recollir alguns fragments ceràmics antics.

Em sembla segur que aquesta Spanía ha de ser idèntica a l'Espania d'on procedeixen dos peregrins coptes que van anar a la Muntanya Tebana i que van deixar el testimoni del seu pas en sengles graffiti descoberts per J. Cerny ja fa uns quants anys a l'anomenada Vall dels Peregrins d'Espanya, que es troba al Sud del massís muntanyós de Tebes.

Tot i que no es pot assegurar per manca de proves, el càlcul de probabilitats em fa pensar que l'opció més plausible és la de relacionar el nom d'Espania/Spanía amb l'antiga Hispània. Una altra qüestió és la de saber el perquè d'aquesta relació: si tenim en compte que la presència d'hispanos, especialment militars, a Egipte en època romana no era rara, podem arribar fàcilment a la conclusió que potser algun d'ells va ser el fundador d'aquesta petita localitat del nomus oxirrinquita, pels voltants del segle III, a la qual va voler donar el nom de la seva llunyana pàtria.

La Campanya de 1998 a Oxirrinca es va finançar amb un ajut de la Generalitat de Catalunya i de la Universitat de Barcelona, rebut com a Grup de Recerca de Qualitat, així com amb les col·laboracions d'ArqueoRadar, del Departament de Cultura de la Generalitat, de la Universitat del Caire, de la Universitat Paul Valéry de Montpeller i del Centre National de la Recherche Scientifique. Les obres de la residència i del magatzem es van finançar, com ja ha quedat dit, amb sengles ajuts de la Universitat de Barcelona i de la Societat Catalana d'Egiptologia.